

ЧЕРНИШ Р. Ф.

к.ю.н., доцент кафедри правознавства ЖНАЕУ, м. Житомир, Україна.

РОСІЙСЬКО-ГРУЗИНСЬКИЙ КОНФЛІКТ, ЯК ПЕРЕДУМОВА ДО АНЕКСІЇ АР КРИМ ТА ВЕДЕННЯ АКТИВНИХ БОЙОВИХ ДІЙ НА СХОДІ УКРАЇНИ

В доповіді проаналізовано причини виникнення та перебіг російсько-грузинського конфлікту в 2008 році. На підставі чого зроблено висновки про можливу подальшу реалізацію агресивної політики РФ по відношенню до держав пострадянського простору.

Минуло майже вісім років з дня початку короткої, але руйнівної війни між Грузією, Росією та Південною Осетією. Війна, яку сьогодні вже понад два роки веде РФ в Україні дозволяє по новому поглянути на вищевказаний конфлікт.

Активна фаза війни тривала лише п'ять днів. Так говорить офіційно визнана міжнародна версія, яка була сформульована ОБСЄ. Моментом початку війни за цією версією вважають обстріл та наступ на Цхінвалі грузинської армії.

Але насправді збройний конфлікт почався раніше. Влітку 2008 року на кордоні між Південною Осетією та Грузією відбувались активні обстріли з обох сторін. Наприкінці липня

сторони вже нібито домовились про перемир'я. Але обстріли продовжились. На початку серпня було евакуйовано мешканців Цхінвалі, жінок та дітей.

Зазначений факт можна вважати доказом далеко не мирних планів осетин та Росії. Офіційна Москва це спростовує, але в Грузії багато хто вважає кінцевою метою встановлення проросійського режиму в цілому в країні.

Однак, Південну Осетію важко порівнювати з Донбасом чи навіть з Кримом. Осетини відкололись від Грузії ще на початку 1990-х років. У 2008 році Грузія спробувала повернути Південну Осетію назад.

8 серпня 2008 р., Росія, скориставшись приводом щодо захисту російських громадян, ввела свої війська на територію Південної Осетії. На той час, у Цхінвалі знаходились російські військові, які перебували там в статусі миротворців. Тож коли грузинські танки зайшли в місто, Росія мала формальний привід для втручання.

Російська авіація розбомбила місто Горі. Був ризик, що наступним буде Тбілісі. 12 серпня Росія оголосила про успішне завершення операції з “примусу до миру”.

Зараз, коли на Донбасі воюють російські військові, з'явилась версія, що тоді, у 2008 році, Саакашвілі став не жертвою російської провокації, а, навпаки, зіграв на випередження. Зазначену думку слушно резюмував у своєму “Живому журналі” російсько-грузинський блогер vakho-ddd.

“Про гібридну війну ми б дізналися на шість років раніше, тоді у 2008 році, коли “ополченці” та південно-осетинські війська (на куплених у воєнторзі танках) рвонули б до Тбілісі, а російських військ там би типу й не було”, - пише він.

На думку блогера, Саакашвілі той план зірвав, змусивши Росію офіційно стати учасником війни. Після цього втрутились США, Франція та Німеччина, війна зупинилась. Втім, уточнює він, в російській армії не було підтримки місцевого населення. “Тож рано чи пізно вони б все одно пішли”, - говорить журналіст.

Миротворчі сили РФ, були скоріше постійними підбурювачами конфлікту. Російських миротворців неодноразово ловили на перевезенні зброї для південно-осетинських військових формувань. Майже все керівництво цього бунтівного регіону складалося фактично зі штатних співробітників спецслужб Росії, які раніше не мали жодного стосунку до цього регіону і метою яких було все що завгодно, тільки не стабілізація ситуації. В цей час, російська влада приймає рішення надати всім бажаючим жителям регіону громадянство РФ. В умовах постійного підтримування нестабільності з боку Росії, коли в Південній Осетії майже не було можливостей для працевлаштування та заробітку, надання російською владою соціальної допомоги лише особам, котрі прийняли російське громадянство, було кроком, відверто спрямованим на анексію цієї території Грузії.

Суттєвим чинником було також небажання західних країн втручатись у проблеми вибухонебезпечного регіону. Умовно спокійна ситуація за наявності там російських «миротворців», давала їм змогу не перейматися проблемами Грузії.

С самого початку конфлікту Російська Федерація звинувачувала Україну у військовій підтримці Грузії, зокрема у “незаконних поставках озброєнь”, не надаючи жодних офіційних доказів.

Російсько-грузинський конфлікт наочно продемонстрував рівень прийняття рішень у РФ, а саме провідну роль Прем'єр-міністра В. Путіна, а також силу впливу його персональної позиції на формування внутрішньої та зовнішньої політики.

Можна виділити три основні фактори, які вплинули на формування Російською Федерацією політики щодо держав пострадянського простору:

1. Розширення НАТО на схід.
2. Розвиток альтернативних шляхів енергопостачання.
3. “Кольорові” революції у Грузії та Україні.

У 2008 році, більшість українців сприймали війну в Грузії як щось далеке та малозрозуміле. На превеликий жаль, значна кількість наших співвітчизників ще й до цього часу відноситься й до подій на сході України, як до того що їх не стосується.

Підсумовуючи вищевикладене, можна прийти до висновку, що російсько-грузинській конфлікт підкреслив деякі суттєві тенденції сучасної системи міжнародних відносин. Так, після спроб формування більш гомогенного світового середовища, світ знову повертається до фрагментації політичного простору, за умов якої позиція більшості держав безпосередньо пов'язана з геополітичною віддаленістю або наближеністю до зони конфлікту/кризи. Адже в умовах фактичної війни, учасником якої була ядерна держава – постійний член РБ ООН, більшість держав утрималася від формулювання власної позиції по суті конфлікту й обмежилася лише висловленням жалю з приводу нього як такого.

Цей конфлікт став також свідченням ренесансу силової політики, використання збройних сил як ефективного інструменту зовнішньої політики. Неспроможність міжнародного співтовариства втрутитися в конфлікт та покласти йому край (продемонстровано вже вкотре і в останнє – під час військової операції Ізраїлю в секторі Газа) підтверджує, що в сучасному світі принаймні великі держави та регіональні лідери можуть вдаватися до застосування сили для демонстрації свого статусу та захисту власних інтересів.

Цілком можливо, що ДНР та ЛНР чекатиме така ж доля як і Абхазію, Південну Осетію чи Придністровську Молдавську Республіку- колючий дріт та життя на російські дотації.

Список використаних джерел:

1. Бердзеншвили Д. Какиепрепятствия уготовила нам Россия / Д. Бердзеншвили // Каспійсько-чорноморський регіон умови та перспективи розвитку: Матеріали міжнародної конференції. – К., 1998. – С. 149 - 156.

2. Бурджанадзе: війна з Росією відкинула Грузію на 15-20 років назад // режим доступу : [http : // www.unian.net/ukr/news/news-303281.html](http://www.unian.net/ukr/news/news-303281.html). – 2009. – 28 лютого.

3. Вітман К. Витоки грузино-абхазького конфлікту / Костянтин Вітман // Віче. – 2008. – №18. – С. 40 - 43.

4. Грузія: НАТО потребує, чтобыроссийскиемиротворцы покинули Абхазию // [http : // www.gazeta.ru/news/lastnews/2008/04/28/n_1212632.shtml](http://www.gazeta.ru/news/lastnews/2008/04/28/n_1212632.shtml). – 2008. – 28 квітня.

5. Кушнірук Б. Як насправді розпочиналася російсько-грузинська війна / Борис Кушнірук // режим доступу : [http : // blogs.pravda.com.ua/authors/kushniruk/48ac48c51808d/](http://blogs.pravda.com.ua/authors/kushniruk/48ac48c51808d/). – 2008. – 20 серпня.

6. Електронний ресурс. Режим доступу: http://espreso.tv/article/2015/08/07/novyuy_poglyad_na_viynu_v_gruziyi